

Startside>Domstolsprocedurer>Civilretlige sager>Hvilket lands domstol er ansvarlig?

Hvilket lands domstol er ansvarlig?

Ungarn

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I henhold til loven om domstolenes organisation og forvaltning er der kun én type specialret i Ungarn: arbejds og forvaltningsdomstole, der beskæftiger sig med arbejdsretlige og forvaltningsretlige anliggender. Andre anliggender end arbejds og forvaltningsanliggender behandles af de almindelige domstole.

Medmindre andet er fastsat ved lov, træffes der afgørelse om forvaltningsretlige tvister i retssager ved arbejds og forvaltningsdomstolene. En forvaltningsretlig tvist omhandler lovligheden af en forvaltningsmyndigheds handling eller undladelse, hvis formål eller virkning er at ændre den retlige situation for en enhed, der er reguleret eller berørt af forvaltningsretten. Tvister om offentlige tjenesteforhold og forvaltningsretlige kontrakter er også forvaltningsretlige tvister.

En forvaltningsretlig sag afgøres i første instans af en arbejds og forvaltningsdomstol eller i de tilfælde, der er fastsat ved lov, en regional domstol (*törvényszék*) eller Ungarns højesteret (*Kúria*).

Arbejds og forvaltningsdomstolenes kompetence omfatter forvaltningsretlige sager og andre forvaltningsretlige procedurer, hvor kompetencen ikke er overdraget til regionale domstole eller Ungarns højesteret ved lov.

Medmindre andet er fastsat ved lov, har de regionale domstole kompetence til at træffe afgørelse i sager vedrørende forvaltningsaktiviteter udført af uafhængige tilsynsorganer, selvstændige offentlige forvaltningsmyndigheder og offentlige myndigheder i henhold til loven om centrale offentlige forvaltningsmyndigheder, jernbaneforvaltningsmyndigheden, luftfartsmyndigheden og den ungarske nationalbank, bortset fra tilfælde, hvor der er tale om offentlige tjenesteforhold.

Regionale domstole træffer afgørelse i sager om udpegelse af forvaltningsorganer, retssager om udøvelse af forsamlingsretten, sager om adgang til fortrolige oplysninger og i retstvister om lovpligtige faglige instanser.

Ungarns højesteret har kompetence med hensyn til sager om vurdering af konflikter mellem et dekret udstedt af en lokal myndighed og anden lovgivning, sager om en lokal myndigheds manglende overholdelse af sin forpligtelse til at lovgive og sager om indførelse af procedurer til at behandle en forfatningsmæssig klage.

Arbejdsretlige retssager omfatter søgsmål, der udspringer af retsforhold, som er stiftet i henhold til lov om arbejdsforhold, beskæftigelse i den offentlige sektor, ansættelsesforhold, undtagen i henhold til loven, deltagelse i offentlige beskæftigelsesordninger, arbejdskontrakter indgået i henhold til lov om sport, lærlingekontrakter indgået under erhvervsuddannelse, kontrakter om praktikophold for studerende i henhold til loven om nationale videregående uddannelser, ansættelsesforhold, der er indgået med sociale kooperativer eller kooperativer af medlemmer af sådanne kooperativer, samt søgsmål om fuldbyrdelse af andre arbejdsretlige krav som fastsat i loven om arbejdsforhold. Et arbejdsretligt søgsmål består som sådan, selv om der sker en udskiftning af en af parternes person som følge af overdragelse, overtagelse af gæld, arbejdsgivers overdragelse af virksomhed ved arv eller ændring af arbejdsgiverens person. Hvis en arbejdstager har et pengekrav mod en insolvent arbejdsgiver som følge af et krav i henhold til arbejdsretten og i forhold til de aktiver, der indgår i konkursboet, og det bestrides af kurator, kan arbejdstageren efter indledningen af insolvensproceduren indbringe et arbejdsretligt søgsmål mod arbejdsgiveren.

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

I henhold til loven om domstolenes organisation og forvaltning afsiges domme i første instans af distriktsdomstole (*járásbíróság*) og regionale domstole. De regionale domstole træffer afgørelse i første instans i sager, hvor distriktsdomstolene ikke er tillagt kompetence ved lov. Distriktsdomstolene har kompetence med hensyn til følgende:

- a) søgsmål vedrørende ejendomsrettigheder, hvor ejendommens værdi ikke overstiger 30 mio. HUF, eller det ikke er muligt at bestemme værdien af kravet på grundlag af en ejendomsrettighed, bortset fra
 - aa) foranstaltninger vedrørende ophavsret, beslægtede rettigheder og industrielle ejendomsrettigheder
- ab) søgsmål om betaling af erstatning i forbindelse med udøvelse af offentlig myndighed og restitution
- ac) søgsmål, der indbringes af hensyn til samfundsinteresser
- ad) søgsmål vedrørende en juridisk persons oprettelse og lovlige drift
- ae) tvister mellem juridiske personer og deres nuværende eller tidligere medlemmer og tvister mellem nuværende eller tidligere medlemmer som følge af deres medlemskab
- b) sager vedrørende personers civilstand
- c) fuldbyrdelsesforanstaltninger.

Regionale domstole træffer afgørelse ikke blot i første instans, men også i anden instans, nemlig i appelsager om afgørelser truffet af distriktsdomstole og arbejds og forvaltningsdomstole.

De regionale appeldomstole (*ítélőtábla*) tager stilling til anmodninger om adgang til domstolsprøvelse af afgørelser truffet af regionale domstole og behandler andre sager, der henhører under deres kompetence.

Kúria er Ungarns højesteret. I de tilfælde, der er fastsat i lovgivningen, tager højesteret stilling til anmodninger om adgang til domstolsprøvelse af afgørelser truffet af regionale domstole og regionale appeldomstole, træffer afgørelse om anmodninger om domstolsprøvelse, tager stilling til konflikter mellem dekret udstedt af lokale myndigheder og anden lovgivning og ophæver sådanne dekret, hvis det er nødvendigt, fastslår, at de lokale myndigheder ikke opfylder deres lovmæssige forpligtelse til at lovgive, og behandler andre sager, der henhører under dens kompetence.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

Domstolen i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl, har kompetence i alle sager, hvor ingen anden domstol har enekompetence.

Hvis sagsøgte ikke har bopæl i Ungarn, afgøres kompetencen efter sagsøgtes opholdssted i Ungarn. Hvis sagsøgtes opholdssted er ukendt, eller sagsøgte opholder sig i udlandet, afgøres kompetencen ud fra hans eller hendes seneste bopæl i Ungarn. Hvis denne ikke kan fastslås, eller hvis sagsøgte ikke havde nogen bopæl, fastslås kompetencen på grundlag af sagsøgerens bopæl i Ungarn eller i mangel heraf vedkommendes opholdssted i Ungarn. Hvis sagsøger ikke er en fysisk person, afgøres kompetencen efter sagsøgers hjemsted i Ungarn.

Hvis sagsøgtes arbejdssted ikke er det samme som bopælen, henviser domstolen efter anmodning fra sagsøgte senest i dennes svarskrift sagen til den domstol, der har kompetence på det sted, hvor arbejdet udføres, med henblik på behandling og domsafsigelse.

Hvis der anlægges sag mod en person, der ikke er en fysisk person, afhænger den generelle kompetence ikke kun af den pågældende persons hjemsted, men også af det sted, hvor den myndighed eller organisation, der repræsenterer den, opererer. I tvivlstilfælde skal forretningsstedet betragtes som hjemstedet. Hvis en juridisk persons hjemsted ligger i Budapest, men dens aktiviteter også dækker amtet Pest, behandles sagen af den domstol, der har stedlig kompetence i Pest.

Hvis en juridisk person ikke har hjemsted i Ungarn, afgøres kompetencen med hensyn til søgsmål anlagt af en ungarsk sagsøger, der ikke er en fysisk person, på grundlag af sagsøgerens hjemsted eller forretningssted. Hvis sagsøger er en ungarsk fysisk person, fastslås kompetencen enten som sagsøgerens bopælssted eller, hvis sagsøgeren ikke har bopæl i Ungarn, dennes opholdssted.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

2.2.2.1 Hvornår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Hvis ingen domstol har enekompetence, kan sagsøger vælge at anlægge sag ved en anden domstol end den, der har generel kompetence med hensyn til sagsøgte. Nærmere bestemt kan søgsmål om pålæggelse af underholdspligt i henhold til loven indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor sagsøgeren har bopæl. Søgsmål om ejerskab eller besiddelse af fast ejendom eller en tinglig rettighed over fast ejendom kan indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor den faste ejendom er beliggende. Søgsmål om fuldbyrdelse af et kontraktmæssigt krav kan indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor transaktionen blev foretaget, eller hvor tjenesteydelsen skal leveres. Søgsmål om fuldbyrdelse af en forbrugers kontraktmæssige krav over for en virksomhed kan indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor sagsøgeren har bopæl i Ungarn, eller i mangel heraf vedkommendes opholdssted i Ungarn. Søgsmål om erstatning uden for kontraktforhold kan indbringes for den domstol, der har kompetence på det geografiske sted, hvor skaden er forårsaget eller indtrådt.

Hvis ingen domstol har enekompetence i ejendomsretlige tvister, ligger kompetencen også hos den domstol, i hvis retskreds sagsøgte opholder sig i en afgrænset periode (f.eks. som lønmodtager eller som studerende). Kompetencen kan ikke fastslås på grundlag af ovenstående, når der er tale om sagsøgte, som ikke har rets og handleevne i retssager.

Et søgsmål vedrørende ejendom mod en udenlandsk person, som ikke er en fysisk person, kan også indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor den person, der har ansvaret for at varetage den udenlandske juridiske persons forretning, har bopæl. Den domstol, der har kompetence på det sted, hvor den udenlandske juridiske persons ungarske filial eller handelsagentur har hjemsted, har også kompetence til at afgøre sådanne ejendomsretlige tvister.

Der kan anlægges fælles søgsmål mod en sekundær låntager og en hovedlåntager ved den domstol, der på ethvert grundlag har kompetence i sagen mod hovedlåntageren.

Kompetencen i forbindelse med søgsmål om anbringelse under værgemål påhviler også den domstol, i hvis retskreds sagsøgte har bolig på et bosted, er indlagt i en længere periode eller har sin sædvanlige bopæl.

I ægteskabssager har domstolen på det sted, hvor ægtefællerne sidst havde fælles bopæl, også kompetence.

Søgsmål med henblik på fastslåelse af forældreskab, fastlæggelse af forældremyndighed, anbringelse af et barn hos tredjepart, ophør af forældremyndighed, ophør af adoption eller underhold af et mindreårigt barn kan også indbringes for den domstol, der har kompetence på det sted, hvor det pågældende mindreårige barn har bopæl eller opholdssted.

2.2.2.2 Hvornår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

Når lovgivningen bestemmer, at en bestemt domstol har enekompetence i sagen. Dette gælder f.eks. i nedenstående tilfælde.

Medmindre andet er fastsat ved lov, i en bindende EU-retsakt eller i en international konvention, har domstolen på det sted, hvor sagsøgte har bopæl i Ungarn, enekompetence i sager anlagt af en virksomhed mod en forbruger med henblik på fuldbyrdelse af et krav, der udspringer af et kontraktforhold. Hvis sagsøgte ikke har bopæl i Ungarn, afgøres spørgsmålet om enekompetence på grundlag af sagsøgtes opholdssted i Ungarn. Hvis sagsøgtes opholdssted er ukendt eller i udlandet, er hans eller hendes seneste bopæl i Ungarn referencekriteriet. Hvis denne ikke kan fastslås, skal kompetencen fastlægges efter de almindelige regler.

Hvis en skadelidt i henhold til en lovbestemmelse om ansvarsforsikringsaftaler også kan kræve erstatning eller restitution fra en anden tredjepart end den, der har forvoldt skaden, er den sag, der er anlagt mod den pågældende tredjemand, omfattet af enekompetencen for domstolen på det sted, hvor sagsøgeren har bopæl i Ungarn, medmindre andet er fastsat ved lov, i en bindende EU-retsakt eller i en international konvention. Hvis sagsøger ikke har bopæl i Ungarn, har domstolen på det sted, hvor sagsøgeren opholder sig i Ungarn, enekompetence. Hvis sagsøger ikke er en fysisk person, afgøres spørgsmålet om, hvilken domstol der har enekompetence, på grundlag af den juridiske persons hjemsted i Ungarn. Hvis sagsøger ikke har bopæl, opholdssted eller hjemsted i Ungarn, skal kompetencen fastlægges efter de almindelige regler.

Et søgsmål, der er anlagt med henblik på ophævelse eller begrænsning af fuldbyrdelse, henhører under enekompetencen for den distriktsdomstol, som har anordnet fuldbyrdelsen. Hvis kendelsen om fuldbyrdelse ikke blev afsagt af en distriktsdomstol, påhviler kompetencen distriktsdomstolen på skyldners bopælssted.

Et søgsmål om frigivelse af uberettiget beslaglagt ejendom henhører under enekompetencen for den distriktsdomstol, i hvis retskreds beslaglæggelsen fandt sted.

Et søgsmål om tilladelse til at deltage i en fuldbyrdelsessag henhører under den enekompetence, som tilkommer den domstol, der afviste panthaverens anmodning i forbindelse med den retlige fuldbyrdelsesprocedure.

Et søgsmål med henblik på at ændre en afgørelse, der er truffet af en lokal offentligt ansat vedrørende et spørgsmål om ejendomsret, henhører under den enekompetence, som tilkommer domstolen på det sted, hvor den pågældende er ansat.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

I sager om ejendom kan parterne tillægge en bestemt domstol kompetence til at bilægge deres nuværende tvist eller eventuelle fremtidige tvister, der måtte opstå i forbindelse med et givet retsforhold, medmindre andet er fastsat i loven. En aftale om værneting kan indgås skriftligt, mundtligt med skriftlig bekræftelse, i en form, der er i overensstemmelse med den forretningspraksis, som er udviklet mellem parterne, eller i forbindelse med international handel, i en form, der er i overensstemmelse med den sædvanlige handelspraksis, der er kendt eller bør være kendt af parterne, og som er almindeligt kendt og regelmæssigt anvendt på det pågældende område af parter, der indgår en sådan aftale.

I de tilfælde, hvor lovgivningen bestemmer, at en bestemt domstol har enekompetence, kan denne kompetence ikke tillægges en anden ret. Den valgte domstol har enekompetence, medmindre andet er fastsat ved lov eller aftalt mellem parterne. En aftale om værneting finder anvendelse på retlige

efterfølgere. Valget af værneting må ikke være af en sådan karakter, at det forhindrer forbrugerne i at håndhæve kontraktmæssige krav over for en virksomhed ved domstolen på forbrugerens bopælssted i Ungarn eller, hvis forbrugeren ikke har bopæl i Ungarn, forbrugerens opholdssted i Ungarn. I sager vedrørende fast ejendom kan parterne ikke tillægge kompetence hvad angår nuværende retlige tvister eller eventuelle fremtidige tvister, der måtte opstå som følge af et bestemt retsforhold, til den regionale domstol for Budapest by eller den regionale domstol for Budapest omegn i sager, hvor regionale domstole har kompetence, eller til den centrale distriktsdomstol i Pest i sager, hvor distriktsdomstolene har kompetence.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Arbejds og forvaltningsdomstole er de eneste specialretter i Ungarn.

Arbejdsretlige søgsmål er grundlæggende reguleret af de generelle kompetenceregler, der er beskrevet i punkt 2.2.1. En arbejdstager, der anlægger sag, kan vælge mellem den domstol, der har generel kompetence med hensyn til sagsøgte, og de arbejds og forvaltningsdomstole, der har kompetence med hensyn til arbejdstagerens bopæl, eller, hvis arbejdstageren ikke har bopæl i Ungarn, opholdssted i Ungarn, eller den arbejds og forvaltningsdomstol, der har kompetence med hensyn til det sted, hvor arbejdstageren arbejder eller har arbejdet i en længere periode. Hvis en part eller et krav er omfattet af den kompetence, der tilkommer en domstol, som har kompetence i arbejdsretlige sager, mens den anden part eller et andet krav henhører under en distriktsdomstols eller regional domstols kompetence, vil sagen henhøre under arbejds og forvaltningsdomstolens kompetence, forudsat at lovgivningen tillader sammenlægning af krav eller parter.

Forvaltningsretlige søgsmål skal indbringes for den domstol, på hvis område den forvaltningsvirksomhed, der er genstand for tvisten, blev udøvet, medmindre en anden domstols enekompetence er fastsat ved lov. Hvis den anfægtede forvaltningsafgørelse blev truffet i mere end én instans, henhører sagen under den stedlige kompetence for domstolen på det sted, hvor forvaltningsafgørelsen blev truffet i første instans.

Hvis der er tale om rettigheder, forpligtelser og retsforhold i forbindelse med fast ejendom, er det sted, hvor forvaltningsvirksomheden blev udøvet, det sted, hvor den faste ejendom er beliggende. I tilfælde af anmeldelse eller godkendelse af en forvaltningsvirksomhed er det det sted, hvor virksomheden udøves eller påtænkes at blive udøvet. Bortset fra de nævnte tilfælde er det sted, hvor forvaltningsvirksomheden udøves for en regional offentlig forvaltningsmyndighed, der har national kompetence, sagsøgerens bopæl eller opholdssted eller for juridiske personer og enheder uden status som juridisk person enhedens hjemsted eller, hvis den ikke har et sådant, forvaltningsmyndighedens hjemsted. Amtet Pest er det sted, hvor forvaltningsvirksomhed udøves på hjemstedet for en offentlig forvaltningsmyndighed med hjemsted i Budapest, men hvis kompetence primært dækker amtet Pest eller en del heraf. I tilfælde af undladelse er det sted, hvor forvaltningsvirksomheden udøves, forvaltningsmyndighedens hjemsted, bortset fra i de tre første tilfælde, der er nævnt ovenfor.

Visse arbejds og forvaltningsdomstole har stedlig kompetence for et bestemt område. Der er tale om arbejds og forvaltningsdomstolen for Budapest by, arbejds og forvaltningsdomstolen for Budapest omegn, arbejds og forvaltningsdomstolen i Debrecen, arbejds og forvaltningsdomstolen i Győr, arbejds og forvaltningsdomstolen i Miskolc, arbejds og forvaltningsdomstolen i Pécs, arbejds og forvaltningsdomstolen i Szeged og arbejds og forvaltningsdomstolen i Veszprém.

Kompetence i sager vedrørende social sikring, sociale ydelser eller børnebeskyttelsesydelse og bistand eller støtte ydet af den statslige arbejdsformidling påhviler den arbejds og forvaltningsdomstol, der har kompetence på det sted, hvor sagsøgeren har bopæl, eller, hvis sagsøger er en juridisk person eller en enhed uden status som juridisk person, sagsøgerens hjemsted eller, hvis sagsøger ikke har noget hjemsted, forvaltningsmyndighedens hjemsted.

Søgsmål vedrørende forvaltningsretlige kontrakter skal indbringes for den regionale domstol, i hvis retskreds kontrakten er indgået. Den domstol, der på ethvert grundlag har kompetence med hensyn til hovedlåntageren, har kompetence med hensyn til kravet mod den sekundære låntager.

Hvis forvaltningsvirksomheden er udøvet i udlandet, er sagen omfattet af den enekompetence, der er tillagt arbejds og forvaltningsdomstolen for Budapest by. Medmindre andet er fastsat ved lov, kan parter i en forvaltningsretlig kontrakt vedtage en individuelt forhandlet værnetingsklausul, i hvilken de tilskrives kompetencen vedrørende enhver fremtidig retstvist mellem disse i forbindelse med den forvaltningsretlige kontrakt til en arbejds og forvaltningsdomstol med stedlig kompetence for et bestemt område. Medmindre andet er fastsat ved lov eller aftalt mellem parterne, har den valgte domstol enekompetence for alle sager vedrørende den forvaltningsretlige kontrakt. Aftalen om værneting finder også anvendelse på retlige efterfølgere.

I de tilfælde, hvor lovgivningen bestemmer, at en bestemt domstol har enekompetence, kan denne kompetence ikke tillægges en anden ret.

Parterne kan ikke tillægge arbejds og forvaltningsdomstolen for Budapest by kompetencen med hensyn til eventuelle fremtidige tvister, der måtte opstå i forbindelse med den forvaltningsretlige kontrakt.

Søgsmål vedrørende offentlige tjenesteforhold skal anlægges ved den domstol, der har stedlig kompetence på det sted, hvor arbejdet blev udført. Hvis sagsøger er en fysisk person, kan sagen også indbringes for den domstol, der har kompetence på sagsøgerens bopælssted.

Den regionale domstol for Budapest by har enekompetence til at behandle klager over afgørelser fra arbejds og forvaltningsdomstole og søgsmål, der henhører under regionale domstoles kompetence.

Sidste opdatering: 15/01/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EUN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.